

Epifani. 5. søndag efter de 3

Matthæus 5:13-20. Esajas 58:1-9a. 1 Kor 2:1-12

Menighedssvar efter prædikenen: Metodistkirkens Sociale Bekendelse, liturgien

Epifanitiden efter julen, skal hjælpe kirken med at forstå, hvem Jesus er, og hvilken betydning han har. 5. søndag efter Helligtrekonger er evangelieteksten hentet fra første del af Jesu Bjergprædiken. Jesus har lige talt opmuntrende til de svage, dem med det gode sindelag, og dem, der bliver forfulgt, fordi de er på rette vej. Det er dem Jesus kalder jordens salt og verdens lys. Det er dem, der skal betyde noget i tiden, der kommer, i modsætning til de religiøse grupperinger, som regner sig selv for Guds gave til verden.

Jesu tale om salt og lys er jo lignelser, et billed-sprog, hvor forståelsen af metaforer og poetiske formuleringer er afgørende.

Salt har mange funktioner. Det er kendt i mange kulturer og tidsperioder. På Jesu tid og i den jødisk-religiøse kontekst, var salt noget man skrabede sammen på stranden ved Det døde Hav. I Templet i Jerusalem var saltet vigtigt for at gøre offerdyret klart til ofringen. Nogle ofre var brændofre, andre ofre var slagt- og spise-ofre. Uanset om ofret skulle forvandles til røg, der steg op til Gud, eller stegt over alterets ild og derefter delt ud, som et rituelt måltid, så var saltet med til at gøre offeret værdigt og spiseligt inden ofringen. Et dyr, der ikke var saltet, kunne ikke ofres. Når Jesus siger, at tilhørerne er jordens salt, så bliver det i betydningen, at det er tilhørerne, som gør, at Gud viser hele folket sin velvilje, godhed og frelse. De få, som er jordens salt, forbereder hele folket til Guds velvilje, godhed og frelse. Hvis det er det, Jesus mener med metaforen, ”jordens salt,” så skal alle kristne og lokale kirker se en opgave i at være repræsentanter for hele lokalsamfundet overfor Gud, tale lokalsamfundets sag overfor Gud, og arbejde for Guds velvilje mod hele lokalsamfundet, og ikke bare sig selv.

Når Jesus bruger billedet om verdens lys, så er der mange betydninger af lys, som giver resonans til Jesu tale. Lys er det synlige lys, som solen og lyset på stagen udsender. Lys er også det indre lys, hvor uforståelige ting kan blive oplyst og fattet. På samme måde som evangeliernes tale om at se, både betyder at se med øjnene og tage billeder fra verden ind i hjernen, men også at indse, at begribe og forstå ting, som man ikke forstod før. Se og indse - lys og oplysning – er billedsprog i evangeliernes, som ligger meget tæt op ad hinanden. I er verdens lys, siger Jesus til tilhørerne i Bjergprædikenen, og han fortsætter med at forklare, at lyset er de gerninger og det liv, som tilhørerne lever. Det er det lys, verden skal se, og prise Gud for det, de ser. Hvilken opgave for en menighed.

Når Jesus på den måde indleder Bjergprædikenen med opmuntringer og værdsættelse af det, disciplene og de kristne allerede er, så er det for at sætte den kristne tro i perspektiv i forhold til den religion, som farisæerne og de såkaldte skriftkloge i Israel underviste i. Det var en lovreligion, hvor love og regler, forbud og krav, bestemmelser om det gode og det forkerte, totalt dominerede forståelsen af, hvad det vil sige at være et troende menneske, at være religiøs, at have en religiøs praksis og fromhed. Det var en introvert religionspraksis, hvor hvert enkelt menneske havde sit eget religiøse projekt, som ikke havde noget som helst med det sociale ansvar at gøre.

Efter lignelsessproget om salt og lys tager Jesus direkte fat i, hvordan hans tale om salt og lys forholder sig til farisæernes og de skriftkloges bibelforståelse og bibeltolkning. Jesus vil netop ikke nedbryde eller underkende bibelens betydning. Love og bestemmelser har sin betydning. Men Jesus har en anden tolkning, en anden udlægning af bibelen, end den rådende og bestemmende bibeltolkning, og det er det, det næste store afsnit i Bjergprædikenen handler om og giver konkrete og tydelige eksempler på. De følgende afsnit er de såkaldte antiteser, før vi kommer til Bjergprædikenens

centrale afsnit om de 3 fromhedsøvelser: 1 Gudstilbedelse gennem vores pengegaver. 2 Bøn, herunder Fadervor. 3 Faste, nøjsomhed og enkel livsstil.

Hvad Jesus er ude på i sin tale til disciplene og de kristne, og i sit opgør med de religiøse ledere, er at forandre hele den religiøse forståelse fra, at religion ikke skal være lov- og regel-religion. Religion skal være sindelags-religion. Jesus er kommet for at udvirke en sindelagsforandring i mennesker, således at de kan og vil og bliver i stand til at opfylde formålet med hele bibelen, nemlig at elske Gud, at elske medmennesket, og at elske verden, sådan som verden er. Ikke en religionspraksis, hvor det er regel-værket, som paralyserer livsstilen.

For at forstå forskellen mellem lovreligion og sindelagsreligion, så kan det være en hjælp at hente lærdom fra etikken. Her taler etikkerne om forskellen mellem lov- og regel-etik og sindelags-etik. Er en handling god, fordi den følger et bestemt ideal, som er angivet i en etisk regel, eller er en handling god, fordi den er udført af det gode hjerte og sind og med ønske om et godt formål? Er en handling god, fordi den er udført af et menneske, som er et godt menneske? På samme måde med forholdet mellem lov-religion og sindelags-religion.

I hebraisk sammenhæng betyder retfærdighed, at færdes rigtigt, at leve ordentligt, at føre en ideel tilværelse i harmoni og balance. Det er det hebræerne mener, når de siger: Shalom. Det er i den betydning, at Jesus slutter søndagens tekst med at sige, at hvis ikke jeres retfærdighed overgår de religiøse lederes retfærdighed, så er I helt galt på vej, så har I ikke forstået bibelen.

Næste store afsnit i Bjergprædiken fortæller Jesus med eksempler, hvordan en sindelagsforandring ændrer måden, vi lever vort liv på.

1 Kor 2:1-12 eksemplificerer, hvordan den enkle fortælling om Jesus har det magiske i sig, at fortællingen forandrer og udvikler menneskers personlighed, karakter og sindelag. Dem, der ingenting er, bliver stærke personligheder, der lever forbilledligt. Kristus-hemmeligheden forandrer menneskene i menigheden i Korinth. Kan I se det?

Salmeforslag:

590. I skal være verdens lys

587. Guds søn kom for at tjene